

HET ORKEST

Joris sloeg de autodeur dicht en keek omhoog naar de donkere wolken die zich boven hem samenpakten. Dat zag eruit als onweer en in de verte hoorde hij al licht gedonder. Hij pakte zijn tas van de grond en liep richting het mooie, statige, oude huis naast de kerk.

Joris stapte de treden van het bordes op en stond nu in een portiek voor een grote houten deur met een raampje erin. Naast de deur hing een naambordje waar ‘Dominee Alberda’ op stond gegraveerd. Joris zocht naar een deurbel maar kon deze niet zo snel vinden totdat zijn oog viel op een ronde, koperen schijf die aan de deurpost vast zat. Zou dat een trekbel zijn, dacht hij.

Zijn oma had vroeger ook een deur met een trekbel ernaast, dat was inmiddels nogal ouderwets maar zo af en toe zag je er nog wel eens een. Hij pakte de schijf vast en trok er een paar keer aan. De bel achter de deur klingelde en Joris wachtte rustig in het portiek.

Door het raampje in de deur kon hij de hal inkijken maar hij zag nog niemand verschijnen dus pakte hij de koperen knop vast en trok er nog maar een paar keer aan. Net toen de bel voor de laatste keer klingelde schrok hij op van een hard geluid links van hem. Het waren de kerkklokken. Joris zette een paar stappen naar achteren en zag daar hoog in de toren de klokken heen en weer bewegen. Eén, twee, drie, vier telde hij mee. De klokken stopten met luiden. Hij was keurig op tijd. Om vier uur had hij namelijk met de dominee afgesproken.

Joris stond de kerk te bezichtigen en het viel hem op dat deze er goed onderhouden uitzag. De glas in lood ramen waren mooi schoon, nergens zag hij spinnenwebben en tussen de stenen rondom de kerk was geen plukje onkruid te bespeuren. Zelfs de lantaarns die bij de achteringang hingen zaten nog mooi in de lak.

Joris draaide zich weer naar de deur en schrok toen voor de tweede keer toen hij een gezicht tegen het raampje van de deur zag aangedrukt.

“Bent u de orgelman?” vroeg de man vanachter het raampje.

“Ik ben Joris, ik kom voor het onderhoud van het orgel inderdaad,” zei Joris en hij hield zijn tas omhoog.

“Ah, ja, de orgelman. Heel fijn dat u er bent,” en het gezicht van de man verdween vanachter het raampje. Joris hoorde dat er een aantal sloten van het slot werden gedaan en een paar tellen later ging de deur langzaam open.

“Excuses,” zei de man, “ik was in slaap gevallen.” En hij onderdrukte een geeuw. Joris stak zijn hand uit.

“Joris de Boer,” zie Joris.

De man schudde zijn hand. “Alberda de dominee.” Dominee Alberda moest er zelf een beetje om lachen. “Dus u bent een orgelboer,” zie de dominee.

“Ik ben orgelstemmer en voorzie in het onderhoud,” antwoordde Joris. “De Boer orgelonderhoud, geeft uw orgel zijn stem terug.”

“Origineel,” zei Dominee Alberda. “Ik hoop dan maar dat u ons orgel weer een beetje in de juiste stemming kunt brengen.” De dominee grinnikte en bewoog zijn schouders vrolijk heen en weer.

Joris trok zijn wenkbrauwen op. Een bijzondere man, dacht hij.

“Komt u binnen,” zei de dominee en hij gebaarde Joris de hal in te lopen.

“Dank u wel,” antwoordde Joris en hij stapte de drempel over. In de hal galmden zijn voetstappen op de stenenvloer en hij keek om zich heen. Jeetje, de hal alleen was al zo groot als zijn achtertuinje. Naast hem stond een grote klok waarvan de klepel met een indrukwekkend grote zwaai heen en weer bewoog. Bij elke zwaai klonk er een harde tik vanuit het uurwerk dat net als zijn voetstappen voor een echo zorgde.

De dominee stak zijn hoofd naar buiten, keek vluchtig om zich heen, stapte weer naar binnen en trok de deur stevig achter zich dicht.

“Moment,” zei de dominee terwijl hij bezig was om de sloten van de deur weer dicht te draaien. Het waren er opvallend veel.

Joris nam de dominee in zich op. Het was een kleine, tengerere man van oudere leeftijd. Achter in de zeventig, begin tachtig schatte hij in. De man was kalend, had grote oren en onder zijn ogen hingen flinke wallen. De dominee droeg een zwart gewaad, een toga. Het leek een beetje op een jurk, maar dat was het niet. Ook droeg hij een witte stola, dat lijkt dan weer op een sjaal, maar dat is het niet. En zo af en toe bromde en humde de dominee met zijn stem. Heel kort en soms ook heel hoog, maar duidelijk hoorbaar. Heel typisch, dacht Joris. Een eigenaardige man.

De dominee deed het laatste slot dicht en draaide zich toen om naar Joris.

“We willen niet dat er zomaar iemand binnen komt, is het wel?” zei de dominee en Joris keek raar op.

“Nee, nee, dat lijkt me niet de bedoeling. Is er wel eens ingebroken dan?” vroeg Joris. De dominee keek Joris vanonder zijn lange wenkbrauwen aan en bewoog een beetje heen en weer. Er ontging hem weer een hum.

“Ingebroken?” vroeg hij aan Joris.

“Ja, euhm, hebben ze ooit iets gestolen?”

“Nee,” zei de dominee. “Maar toch wil ik ze niet binnen hebben. Het is mijn huis,” zei hij stellig.

Joris keek om zich heen. Van binnen zag de woning er net zo mooi uit als van de buitenkant. Naast de klok stond een antiek tafeltje met een kleedje eroverheen waar een zilveren dienblad met een zilveren servies opstond. Daarnaast stonden glazen beeldjes en een vaas van aardewerk die er allemaal erg duur uitzagen. In de hal hingen geborduurde wandkleden en een schilderij waarop het gezicht van een vrouw stond afgebeeld. ‘Heilige Cecilia’ stond er onder op de met bladgoud beklede lijst te lezen.

Nee, je wilde zeker niet dat hier wat gestolen zou worden. Dominee Alberda liep Joris voorbij en gebaarde Joris om hem te volgen.

“Ik heb de gastenkamer voor je gereed gemaakt,” zei de dominee. “Hier is de woonkamer.” Hij wuifde met zijn rechterhand. “De eetkamer.” Hij wuifde met zijn linkerhand. “Hier de keuken, avondeten staat in de magnetron en ontbijtspullen staan in de koelkast,” zei hij terwijl ze de keuken voorbij liepen.

Ze gingen een hoekje om en waren nu bij de achterzijde van het huis aangekomen. Dominee Alberda stond stil

voor een witte dichte deur. Boven de deur hing een bosje gedroogde planten.

“Hier zult u vannacht verblijven.” De dominee wees naar de deur. “Ik zal u deze avond niet vergezellen. Er is een ziektegeval binnen onze gemeente en men heeft gevraagd of ik vanavond over hem wil waken en hem bij wil staan.” Dominee Alberda vouwde zijn handen voor zijn borst. “Doe alsof u thuis bent. Tenzij u rommelig van aard bent natuurlijk.” De dominee grinnikte zachtjes wederom gevolgd door zijn gehum.

“Dank u,” zei Joris en hij glimlachte beleefd naar de man. De dominee knikte vriendelijk. Vervolgens bleef het stil en stonden de twee elkaar enige tijd zwijgend aan te kijken. Joris voelde zich een beetje ongemakkelijk worden en zette een stap naar de deur.

“Kan ik..?” vroeg hij.

“Maar natuurlijk,” antwoordde de dominee.

Joris opende de deur, liep de kamer binnen en zette zijn tas op een stoel die naast de deur stond. In de kamer stond een eenpersoonsbed met een leeslampje erboven en er stond een verplaatsbaar kledingrek waar een aantal kledinghangers aanhingen. Verder zag hij nog een bureautje met een stoel er tegen aangeschoven en dat was het dan ook wel. Een nogal sombere kamer. Geen tv.

“Mocht u nog vragen hebben dan kan Leo u verder helpen. Hij is onze klusjesman en hovenier. Hij kan veel en weet veel, maar wanneer het over orgels gaat...” de dominee haalde zijn schouders op.

“Daarvoor ben ik hier,” zei Joris met een verhoging in zijn stem.

“Daarvoor bent u hier,” herhaalde de dominee. “Leo

woont hier op het landgoed een stukje verderop,” de dominee gebaarde naar buiten, “en wanneer u iets nodig heeft kunt u gerust bij hem aankloppen, hij weet van uw komst.”

Joris knikte dat hij het begreep.

Dominee Alberda stak zijn hand in zijn rechterzak en haalde er een sleutelbos uit tevoorschijn. “Hier is de reservesleutel van de woning.” Hij hield een van de sleutels tussen duim en wijsvinger. “De andere sleutels zijn van de sloten en deze,” hij pakte nu de grootste sleutel van de sleutelbos, “deze is van de hoofdingang van de kerk. Van de achteringang heb ik geen reservesleutel meer dus die bewaar ik liever zelf als u het niet erg vindt. O, en vergeet u alstublieft niet om alles goed af te sluiten wanneer u de woning verlaat. We willen immers geen ongenode gasten in huis.”

“Maar natuurlijk,” knikte Joris en nam de sleutels in ontvangst.

“Dan nemen wij bij deze afscheid en rest mij u alvast een fijne avond toe te wensen meneer de Boer,” zei de dominee en hij gaf Joris een hand. De dominee draaide zich om en liep hummend en neuriënd de gang in, op weg naar de voordeur.

Joris liet de sleutels door zijn hand glijden. Jeetje, wat waren het er veel. “En euhm, welke was ook weer van het huis?” zei hij hardop. Hij wilde de gang oplopen maar hoorde toen de voordeur met een harde klap dichtvallen. De trekbel boven de deur klingelde nog zachtjes na.

“Tot zover de dominee,” zei hij bijna fluisterend. Joris pakte zijn telefoon. Geen bereik. Hadden ze hier eigenlijk wel internet? Shit, vergeten te vragen. Dat betekende

geen Netflix voor het slapen gaan. Hij stopte zijn telefoon weer weg en draaide een rondje alvorens hij zich op het bed liet ploffen. Daar bleef hij even zitten luisteren naar de wind die om het huis waaide. In de verte hoorde hij het tikken van de grote klok in de hal. Hij was nu helemaal alleen in de woning en op hetzelfde moment dat hij dat dacht klonk er een donderklap, zo hard, dat het het enkele glas van de ramen in zijn kamer deed trillen.

Joris werd wakker van het tikken van de regen op de ramen. Hij was op het bed in slaap gevallen. Verdorie, dacht hij. Hoe laat was het? Hij keek op zijn mobiel. Half zeven. Hij had dik twee uur geslapen. Joris ging rechtop in bed zitten en zijn oog viel op een van de ramen. Hij zag dat deze een stukje openstond.

De wind blies door de opening en deed het gordijn dansen. Had het raam de hele tijd al open gestaan? Hij liep ernaartoe. Het was een schuifraam dat je naar beneden moest schuiven om hem dicht te doen, dus hij pakte het raam aan de bovenzijde vast, duwde het naar beneden zodat het raam dichtviel en staarde vervolgens naar buiten terwijl hij zijn handen zacht tegen het raamkozijn liet rusten. Hij keek over het kerkhof heen en zag de graven oplichten door een bliksemschicht die tussen de zware wolken door schoot. Een paar tellen later volgde de donder. Het begon harder te regenen.

De pastorie waar Dominee Alberda woonde, en de kerk ernaast, stonden midden op het kerkhof en waren omringd door honderden graven zover als het oog kon zien. Joris had natuurlijk wel vaker kerken bezocht, want als orgelstemmer is dat toch wel de plek waar je het

meeste komt. In de kerken zijn immers de meeste orgels te vinden. Zo af en toe kwam hij ook wel eens bij iemand thuis. Bij iemand die zelf een orgel had en bespeelde of bij verzamelaars, want die waren er ook. Maar dat waren dan toch de kleinere orgels als je dat vergeleek met wat er in de kerken te vinden was. En sommige kerken die hij had bezocht hadden ook een begraafplaats gelegen naast de kerk. Maar dit was wel van een andere orde van grootte. Een kerkhof als deze was hij nog niet eerder tegengekomen.

Gelukkig was Joris niet bang van aard. In geesten en spoken geloofde hij niet dus een begraafplaats was voor hem niet meer dan een plek waar grafstenen stonden en botten onder de grond lagen. En deze had dan toevallig heel veel grafstenen en heel veel botten.

Het was niet alleen een hele grote begraafplaats maar ook een hele mooie. Dat had hij wel gezien toen hij aan was komen rijden. Er stonden veel bomen met hier en daar een bankje eronder en ook waren er perkjes met mooie planten en bloemen erin. En net zoals de kerk was ook hier alles netjes onderhouden. De perkjes waren goed aangeharkt, de grafstenen netjes schoongeborsteld en de paden waren vrij van onkruid.

Een stuk verderop, omringd door bosjes en bomen, zag hij een huisje staan. Een tweede bliksemschicht verlichtte het kerkhof en Joris fronste zijn wenkbrauwen. Had hij nu een man voor een van de ramen van het huisje zien staan? Het donderde weer en de regen kwam nu echt met bakken tegelijk naar beneden. Ook begon het donker te worden.

Joris liep weg van het raam en deed het leeslampje

boven zijn bed aan om de kamer te verlichten. Die man voor het raam dat moest natuurlijk Leo de klusjesman zijn, dacht hij. Dat was waarschijnlijk waar hij woonde. Voor zijn gevoel was Joris dan toch iets minder alleen. O.K., eerst wat eten en daarna aan de slag. Als hij niet in slaap was gevallen, dan had hij al een groot gedeelte van zijn werkzaamheden kunnen verrichten maar nu zou dat zeker tot laat in de avond duren.

Hij liep naar de keuken en het viel hem op dat er boven elke kamer een bosje gedroogde plantjes hing. Dezelfde plantjes die hij eerder ook al boven de deur van de gastenkamer had zien hangen. Ook hingen er veel kruizen in de gang. Nou ja, dat laatste was misschien ook niet zo gek aangezien het een dominees woning was.

Hij stapte de keuken binnen en deed het licht aan. Het was een oude keuken maar ook hier was alles weer chic ingericht. Zo stond er een grote, indrukwekkende servieskast en bovenaan de muren, net onder het plafond, hingen borden die sierlijk waren beschilderd met bijbelse taferelen. Boven het keukenblad hing een ouderwets specerijenkastje met zout en peper en tijm, en van alles en nog wat, in mooie aardewerken potjes opgeborgen. En daaronder stond de magnetron. Het nieuwerwetse apparaat stak nogal af tegen de de ouderwetse inrichting van de keuken.

Joris liep eropaf, deed het deurtje open en keek naar binnen. Er stond een bord in met aardappelen, broccoli en een rundervink. En een juskommetje met jus. Niet erg haute cuisine maar hij mocht niet klagen. Hij had een slaapplek, hij had eten, wat wil een mens nog meer dacht hij bij zichzelf.

Hij zette de timer van de magnetron op drie minuten, drukte op start en het apparaat begon te zoemen. Joris staarde naar het bord met eten dat langzaam rond-draaide.

De hele gang van zaken van hoe hij hier terecht was gekomen was een beetje bijzonder geweest. Hij was van-ochtend gebeld door dominee Alberda die hem vertelde over een probleem met het orgel. De nacht ervoor was de dominee wakker geworden van orgelmuziek dat vanuit de kerk kwam. Dat was opzichzelf niet heel raar. In de orgels van vandaag de dag kunnen namelijk muziekstukken geprogrammeerd worden die op bepaalde tijden kunnen worden afgespeeld. Het is een beetje als een afspeellijst op je telefoon, maar dan op een orgel. Het orgel kan dan muziek spelen zonder dat er iemand het instrument zelf hoeft te bespelen. Waarschijnlijk zat er een storing in het systeem of was de timer gereset door stroomuitval en moest deze opnieuw worden ingesteld.

Wat wel raar was, was dat Joris van ver moest komen. Er waren meerdere collega orgelstemmers van hem die dichter in de buurt woonden. Toen hij dominee Alberda hiervan op de hoogte stelde antwoordde deze dat hij de orgelstemmers benaderd had maar dat ze niet konden of wilden komen. Het had iets te maken met bepaalde geruchten die rondgingen over het kerkhof. Het was allemaal niet zo ernstig had de dominee gezegd en vervolgens praatte hij er een beetje overheen met de vraag of Joris vandaag nog langs kon komen. Hij zou het dubbele betaald krijgen van wat hij normaal zou vragen en aangezien het waarschijnlijk allemaal wat laat zou worden kon Joris die avond gerust blijven onvernachten

in de pastorie. Joris stemde in en zo gezegd zo gedaan. Dus nu was hij daar.

Het piepje van de magnetron ging af om hem te laten weten dat zijn eten klaar was en Joris pakte het bord en ging aan tafel zitten. De dominee had de tafel zelfs al voor hem gedekt.

Toen Joris de maaltijd op had keek hij even rond of hij een vaatwasser vinden kon, maar besloot het bord uiteindelijk maar in de gootsteen te zetten. In de tijd dat de keuken was gebouwd hadden ze nog geen vaatwassers, dit werd ouderwets afwassen. Maar eerst aan het werk.

Hij liep terug naar de kamer waar hij verbleef en pakte zijn tas en de sleutelbos maar voordat hij de kamer weer uitliep bleef hij staan. Hij voelde een tocht langs zijn nek gaan. Joris draaide zich om en zag het gordijn weer zachtjes heen en weer bewegen. Hij keek naar het raam waar grote regendruppels tegenaan tikten. De druppels werden door de waterstroompjes die over het glas liepen afgevoerd en drupten van onder het openstaande raam op de vensterbank. Raar, dacht Joris, hij had het raam toch dichtgedaan?

Hij sloot het raam en liep naar de voordeur. De deur zat aan de binnenzijde niet op slot dus Joris kon de sleutels laten voor wat ze waren, opende de deur en stapte het portiek in terwijl hij de deur achter zich dicht liet vallen.

Het ging hard te keer buiten. De bomen stonden krom van de harde wind en het regende dat het goot. Ook donderde het behoorlijk. Het leek wel alsof er iemand naast hem stond en op een trom sloeg. Het onweer moest nu boven het kerkhof zijn. Het was inmiddels ook donker geworden dus pakte Joris zijn telefoon om wat bij te

schijnen zodat hij kon zien waar hij liep. Op naar de kerk.

Het was gelukkig maar een klein stukje lopen, maar het regende zo hard dat Joris een sprintje moest trekken om niet helemaal doorweekt aan te komen. Bij de hoofdingang aangekomen stond hij gelukkig droog. Even kijken, welke steutel was het ook alweer. Hij pakte de grootste sleutel van de sleutelbos, stak 'm in het slot, draaide hem om en de deur was geopend. Snel naar binnen. Toen hij de deur achter zich dicht wilde doen ging dat maar moeizaam vanwege de harde wind die naar binnen blies. Maar toen hij uiteindelijk zijn volle gewicht in de strijd gooide lukte het hem de deur te sluiten. Het geluid van de deur die dichtviel echode door de kerk.

In de kerk was het pikkedonker en Joris scheen met zijn telefoon in de rondte. Hij schrok toen hij dacht iemand naast zich te zien staan maar het was slechts een levensgroot standbeeld. Hij was dan misschien niet snel bang, maar op een vreemde plek, in het donker, met dit onweer, was zelfs Joris een beetje gespannen.

Hij zocht naar de lichtschakelaar bij de ingang, vond er meerdere en zette deze om. De lichten sprongen aan en de kerk werd sfeervol verlicht. Het standbeeld naast hem had een vriendelijk gezicht. Joris knikte naar het beeld alswaare het te begroeten en liep door het midden, langs de kerkbanken, richting het orgel. Dit was wel bijzonder, dacht Joris. Bij de meeste kerken staat het orgel op een balkon bij de ingang van de kerk, maar deze stond achterin zodat iedereen het instrument goed kon zien.

Joris keek om zich heen en zag de grote zuilen in de kerk en de standbeelden die er tegenaan stonden. Hun ogen leken hem te volgen bij elke stap die hij zette. Links

van hem, achter de kerkbanken, tegen de muur aan, stond een tafel met kaarsen en rechts van hem, aan de andere zijde van de kerk, stond een kast waar verschillende relikwieën in werden tentoongesteld. Dit waren oude voorwerpen die met de kerk te maken hadden, waarvan sommigen zelfs nog uit de tijd van de middeleeuwen kwamen.

Inmiddels stond Joris voor het orgel.

“Wat een schoonheid,” zei hij zachtjes. De orgelpijpen torenden hoog boven hem uit. Hij wilde net zijn tas neerzetten om zijn steminstrumenten eruit te halen toen hij een harde windvlaag voelde en de deur achter hem hoorde openen en weer dichtslaan. Joris schrok zich rot en liet bijna zijn tas uit zijn handen vallen.

Achterin de kerk stond een man in een regenjas, met aan zijn voeten grote, modderige laarzen. De regendruppels druupten van zijn jas op de grond. Joris keek de man aan en slikte een keer. Buiten klonk het huilen van de wind en tikten de regendruppels tegen het glas in lood.

“Hallo?” zei Joris vragend. Was dat Leo? “Bent u Leo?” vervolgde hij.

“Ja,” glimlachte de man en hij kwam op Joris afgelopen. Zijn laarzen lieten modderige voetstappen achter op de tegels van de kerk. Ze schudden elkaar de hand.

“Dominee Alberda heeft mij gevraagd een oogje in het zeil te houden en ervoor te zorgen dat u alles heeft wat u nodig hebt.” Er klonk weer een luide donder. Leo keek omhoog. “Dit weer,” zei Leo, “dat maakt zelfs de doden nog wakker.”

“Ik hoop het niet,” grapte Joris.

“Hmm,” bromde Leo, “op een avond als deze...” Hij

keek Joris aan. “Wat denkt u dat er aan de hand is met het orgel?”

“Nou, daar hoop ik zometeen achter te komen,” antwoordde Joris. “Ik denk niet meer dan een kleine storing in het systeem. Als dat verholpen is zal ik het orgel stemmen en dan zou alles weer in orde moeten zijn. Ik denk niet dat het allemaal erg lang zal duren. Een paar uurtjes hooguit.”

“Als dat het probleem is,” zei Leo.

“Hoe bedoelt u?” vroeg Joris.

“Het kan hier ‘s nachts flink spoken weet u,” zei Leo. Joris keek hem vragend aan.

“Hier, het kerkhof. Dominee Alberda denkt dat het allemaal wel meevalt, maar het kan zelfs gevaarlijk zijn voor wie geen maatregelen neemt. Begrijpt u?”

“Euhm... Ik weet niet... Of ik het helemaal begrijp,” hakkelde Joris.

“Het heeft iets met de grond te maken,” zei Leo. “Dit is erg vruchtbare grond, alles groeit hier snel. Maar het probleem van het orgel is een ander verhaal.” Joris keek hem wederom vragend aan.

“Ziet u die grote steen in de muur bij de ingang?”

Joris knikte en keek naar de steen waar iets in stond gegraveerd.

“In deze kerk heeft zestig jaar geleden een grote brand gewoed,” vertelde Leo terwijl hij in de kerkbanken ging zitten. “Het gebeurde tijdens een avondrepetitie van het kerkorkest. Hoe de brand ontstaan is weet niemand, maar het was een brand met een bijzonder spijtige afloop. Alle orkestleden zijn bij de brand omgekomen. Allemaal, behalve de organiste. Een jonge vrouw. Ze was op dat

moment niet in de kerk aanwezig. Ze was te laat, godzijdank.” Leo keek omhoog en toen weer naar Joris. “Ze moest haar dochter nog naar bed brengen of iets in die geest. Die wilde niet slapen, je weet hoe dat gaat met kinderen.” En Leo maakte een wegwerpgebaar met zijn hand. “Toen ze eindelijk aan kwam rijden stond de kerk al in lichterlaaie. Ze is voor een groot deel afgebrand maar gelukkig ook weer opgebouwd. Die steen is geplaatst ter nagedachtenis van de overleden orkestleden. Ze zijn hier allemaal begraven, hier op het kerkhof. Maar het orkest is niet compleet zonder hun organiste.” Leo liet een stile vallen. Joris keek Leo nog steeds vragend aan.

“Tot eergisteren,” vervolgde Leo zijn verhaal. “Zestig jaar later, na die verschikkelijke brand, is de enige overlevende van het orkest nu ook overleden. Niets ernstigs hoor, gewoon ouderdom,” probeerde Leo Joris gerust te stellen.

“Ze heeft een mooi leven geleid. Was een van de beste organisten en speelde over de hele wereld. Concertzalen, kerken, concervatoria, noem het maar op, ze heeft er gespeeld. Overall, maar hier nooit meer. Ze kon het niet over haar hart verkrijgen om hier, zonder haar orkest, op te treden. Niet na wat er was gebeurd. Totdat ze hier, na zestig jaar, weer met haar orkestleden is herenigd. Ze is hier eergisteren begraven ziet u.”

Leo keek Joris met een glimlach aan en knikte naar hem.

“Wat ik geloof is dat, wat de dominee en ik gisternacht hebben gehoord, haar repetitie was. Een repetitie voor een herenigingsconcert met haar orkestleden.” En op dat moment klonk er buiten een bliksemschicht.

Joris was er even stil van maar zei toen: “Het is een mooi verhaal, maar ik geloof niet in geesten.”

“Weet u het zeker?” vroeg Leo.

“Ik denk dat ik zometeen een storing tegenkom en als ik dat heb opgelost is het gedaan met de nachtelijke concerten. Dat denk ik echt,” antwoordde Joris.

Leo stond op, liep naar Joris toe en gaf hem een hand. “Maak het alstublieft niet te laat. Het wordt onrustig hier wanneer de nacht is gevallen.” Leo liet de hand van Joris los en liep terug naar de uitgang van de kerk. Hij draaide zich nog één keer om en pakte een bosje gedroogde planten uit de binnenzak van zijn regenjas. De helft ervan legde hij op de grond neer en de andere helft stak hij weer terug in zijn zak.

“Angelica,” riep hij naar Joris. “Ook wel engelenkruid genoemd. Dat houdt de kwade op afstand.” Leo opende de deur en verdween naar buiten, het hevige onweer trotserend.

Joris schudde zijn hoofd. Op een kerkhof wonen doet een mens geen goed, dacht hij bij zichzelf. Hij pakte zijn steminstrumenten uit zijn tas en liep naar het orgel. Een van de dingen die hij had meegenomen was een laptop. Hij plugde een USB'tje in het orgel en begon met het uitlezen ervan. Daar zag hij het probleem al. Het was inderdaad de timer die verkeerd stond afgesteld. Binnen een mum van tijd had hij het probleem opgelost. Nu door met het grootste gedeelte van de klus, namelijk het stemmen van het instrument. Dit ging een paar uur duren want het orgel had behoorlijk wat pijpen die hij moest nalopen.

Buiten bleef het stormachtige weer maar aanhouden

en zo nu en dan hoorde Joris het kraken van de houten balken in de kerk als er weer een windvlaag langs het dak raasde. De donder en de bliksem bezorgden hem af en toe toch wel kippenvel. En ook het feit dat hij hier alleen in de kerk zat met die grote begraafplaats om hem heen ging hem toch niet in de koude kleren zitten. Zo af en toe moest hij denken aan het verhaal van Leo. Als er gisteravond dan toch een overleden organiste op het orgel had gespeeld dan zou ze blij zijn dat hij het nu aan het stemmen was. Het werd namelijk wel een keertje tijd, had hij gedacht. Weer klonk er een harde donderklap, maar Joris liet zich niet afleiden en ging gestaag door met zijn werkzaamheden.

Een paar uren later strekte Joris zijn rug en keek hij trots omhoog terwijl hij zijn ogen over het orgel lieten glijden. Klus geklaard. Hij ging nog snel even achter de toetsen zitten om een klein stukje te spelen. Het klonk goed, maar Joris was nog niet lang aan het spelen of hij hoorde een harde knal. Meteen vielen de lichten uit en het glas in de ramen van de kerk trilden in het lood. Zelfs de kroonluchters in de kerk zwaaiden wat heen en weer.

Joris zat in één gekrompen van de schrik achter het orgel. De bliksem was in de kerktoren geslagen en had de stoppen doen springen. Daar zat hij nu, in het donker, alleen in de kerk. Dit vond hij toch niet zo prettig. Hij pakte zijn mobiel er weer bij en zette de zaklampfunctie aan. Snel verzamelde hij zijn spullen bij elkaar en liep hij naar de uitgang. Hij keek op zijn telefoon. Net iets voor middernacht.

Hij wilde naar buiten stappen maar voelde iets onder zijn rechtervoet kraken. Het was het gedroede engelen-

kruid dat Leo daar had neergelegd. Joris was niet bijgelovig, maar pakte het toch maar op. Het is gewoon niet netjes om zoiets in een kerk achter te laten, toch? Hij stopte het in zijn jas en scheen toen met het licht van zijn mobiel over de grote steen waar Leo het eerder die avond over had. ‘Ter nagedachtenis aan alle leden van het kerkorkest, mogen zij rusten in vrede’ stond er ingegraveerd. Joris boog even zijn hoofd, opende toen de deur en stapte naar buiten. Vervolgens deed hij de deur op slot en rende tussen de graven door naar de pastorie.

Eenmaal binnen kon hij bijkomen. Hij moest toegeven, dat was toch wel eng. Toen hij langs de graven liep schoten hem allemaal gedachten te binnen. Zoals ogen die hem nastaarden en vingers die de aarde van anderen omwoelde. De rillingen liepen hem weer over de rug toen hij er aan dacht.

Het was goed geweest voor vandaag, op naar bed. Joris checkte of hij de deur goed had afgesloten en liep vervolgens naar de gastkamer, de grote sleutelbos rammelde in zijn zak. In de woning deden de lichten het gelukkig nog en hij voelde zich hier stukken beter op z'n gemak dan in de kerk zonet. Hij kwam de gastenkamer binnenlopen en deed het leeslampje aan om de kamer te verlichten. Zijn tas zette hij weer op de stoel naast de deur en na wat gerommel in de tas haalde hij zijn pyjama tevoorschijn. Hij trok zijn pyjama aan, hing zijn kleding aan het kledingrek, ging in bed liggen en deed het lampje weer uit.

“Weltrusten Joris,” zei hij zachtjes tegen zichzelf.

Joris schrok wakker, ging rechtop in bed zitten en klikte snel het leeslampje aan. Wat een nachtmerrie, zo

eng als dit had hij nog niet eerder gedroomd. Hij had gedroomd dat het huis omringd was door de doden die probeerden naar binnen te komen. Hij rustte zijn hoofd tegen de muur. Verdorie, die Leo met zijn verhaal had toch wat teweeggebracht.

Het stormde nog steeds buiten, maar het onweer was verder getrokken. In de verte hoorde Joris nog het donderen van de wolken, maar het was lang niet zo hard als eerder. Het regende nog wel flink en ook de wind was nog niet gaan liggen. Het was fris in de kamer viel Joris op. Hij keek naar het raam en zag dat deze weer op een kier stond. Hè, wat was dat toch met dat raam? Hij stapte uit bed, liep ernaartoe en schrok toen van wat hij zag. Het raam zat vol handafdrukken. Alsof er mensen met hun handen tegen het raam aan hadden gezeten. Joris, maak jezelf nu niet zo bang, dacht hij. De ramen waren gewoon al lange tijd niet gelapt en de afdrukken waren hem simpelweg eerder die avond niet opgevallen, zo redeneerde hij. Hij deed het raam weer dicht, voor de zoveelste keer die avond, en verstijfde toen. Tussen het plensen van de regen en het waaien van de wind door hoorde hij orgelmuziek. Joris ademde diep in en toen langzaam uit.

“Joris,” zei hij tegen zichzelf, “heb je de timer van het orgel wel goed ingesteld?” Hij dacht diep na. Ja, toch? Of was hij vergeten om op enter te drukken? Hij begon aan zichzelf te twijfelen. Hij moest het wel vergeten zijn, waar kwam anders die muziek vandaan.

Hij ging weer in bed liggen en klikte het lampje uit. Maar na een paar tellen klikte hij het lampje weer aan. Hij kon zo niet verder slapen, hij moest en zou weten wat

er aan de hand was met het orgel. Hij stapte weer uit bed, deed zijn jas aan en pakte zijn tas. Hij deed de kamerdeur open en ging toen met zijn handen over zijn jaszakken. In de ene jaszak voelde hij zijn autosleutel maar de andere zak was leeg. Waar was de sleutelbos?

Hij keek om zich heen. De bos lag op het bureautje. Dat is waar ook, en hij rolde met zijn ogen. Hij herinnerde zich weer dat hij ze daar had neergelegd. Hij griste de sleutelbos van het bureau en liep snel door de gang naar de hal. Hij klungelde wat met de sloten van de deur, maar toen hij ze allemaal had geopend stapte hij naar buiten en liep hij om de pastorie heen richting de ingang van de kerk. De wind blies de regen hard in zijn gezicht en soms moest hij snakken naar adem als er weer een windstoot langs hem heen raasde. Hij hield een arm voor zijn gezicht en kneep zijn ogen samen.

Joris stapte flink door en toen hij bij de ingang van de kerk was aangekomen zag hij een zacht licht schijnen van onder de deur. Waren de lichten weer aangesprongen? Dacht hij bij zichzelf. Ook hoorde Joris nu niet alleen het orgel spelen, maar ook andere instrumenten. Hij pakte de sleutel van de deur, maar toen hij deze in het slot wilde draaien viel hem op dat de deur al van het slot af was. Hij deed de deurklink naar beneden en voor hij er erg in had waaide de wind de deur hard open.

Hij stond in de deuropening en toen hij de kerk binnenkeek zag hij een orkest zitten. Een orkest van skeletten die zich allemaal langzaam omdraaiden en hem aankeken. Skeletten met violen, skeletten met klarinetten, trompetten en daar één met een triangel. De muziek was stilgevallen en achter het orgel zag hij een oude dame

zitten. Toen ze haar hand opstak en naar Joris zwaaide begon hij te trillen. Zijn gezicht trok lijkbleek weg en hij schreeuwde het uit. De skeletten keken elkaar verbaasd aan.

Joris liet zijn tas uit zijn handen vallen en rende naar zijn auto. Hij gleed uit, stond snel weer op en bleef in de tussentijd maar schreeuwen. Bij zijn auto aangekomen slingerde hij de deur open, ging achter het stuur zitten, startte het ding en trapte hard het gas in. De achterwielen slipten weg in de modder en de auto zwaaide flink heen en weer. Toen ze eindelijk grip kregen reed hij met plankgas over het modderige weggetje naar de uitgang van het kerkhof. En wie goed luisterde kon hem nog steeds horen schreeuwen.

Toen de skeletten hun instrumenten weer wilden oppakken om verder te spelen kwam er iemand, rustig applaudiserend, de met kaarslicht verlichte kerk binnenlopen.

“Dat klinkt geweldig,” zei een stem. “Dit is precies wat we zoeken.” De persoon schudde zijn haren droog, zoals een hond dat doet, en liep naar de dirigent toe.

“Mijn naam is Gregor,” stelde hij zich voor, “en ik zou het een eer vinden als jullie voor ons circus zouden komen spelen.”

De schedel van de dirigent knikte. “En hoe heet uw circus?” vroeg hij met krakerige stem.

“Het Griezelsircus,” antwoordde Gregor. “Het Griezelsircus.”